

вощъ" въ Загребъ, билъ учитель по пѣние въ Женския лицей, после професоръ по музика въ Мжжката учителска школа въ Загребъ, сжщевременно преподавателъ въ музикалното училище на „Глазбенія заводъ" по обща теория, хорово пѣние и история на музиката, а известно време и диригентъ на пѣвческото д-во „Коло" въ Загребъ, писалъ — за ученици: „Обучение за сборно (задружно) пѣние", школа за органъ и др. Компониралъ: много хорове, най-вече мжжки, писалъ и операта „Пролѣтна буря".

Новакъ, Витезславъ — Novák, Vitezslav — виденъ компонистъ, род. 5 дек. 1870 въ Каменицъ, следвалъ право въ Прага и училъ едновременно музика — препитавайки се съ даване на частни уроци по музика, докато най-после напуца правото и се посвещава всецѣло на музиката, като ученикъ въ консерваторията на Книтълъ и Щекеръ, които били извънъ себе си отъ неговитѣ композиционни смѣлости. 1891 минава въ класа на Дворжакъ, който оценява голѣмия му талантъ; отъ тази година датирайтъ и връзките му съ Брамсъ, който сждо го ценѣлъ. Следъ свършването на музикалното си учение, живѣе въ Прага като частенъ учителъ по музика, а — 1909 бива назначенъ професоръ въ консерваторията, 1919—1922 неинъ ректоръ. Той и до сега се числи като единъ отъ най-виднитѣ членове на професорската колегия, като е възпитателъ цѣла редица млади, даровити чешки компонисты. Проявилъ, още като ученикъ на Дворжакъ, силна творческа индивидуалностъ, понататѣкъ творчеството на Н. се развива органически и логически — безъ скокове. Следъ първитѣ си творби, започва ревностно да изучава словашката и моравската народна музика, отъ които получава нови музикални впечатления и срѣдства за нова музикална изразностъ и, по такъвъ начинъ, творчеството му се обогаря отъ силни национални черти. Следъ „хероичната соната" за пиано, написва голѣмото оркестрово творение „Въ Татритѣ" (1906) — една величествена апотеоза на природата, последвано отъ баладичното клавиртрио и идиличната „Словашка сюита", отъ които се заражда

неговия импресионизмъ. Прекраснитѣ цикли пѣсни: „Меланхолия", „Долината на новото кралство", „Ноктиурни", клавирнитѣ поезии „Пѣсни за зимнитѣ нощи", великолепниятъ квартетъ A dur и симфо-

Витезславъ Новакъ

ничната поема „За вѣчната тжга", съ нейния панданъ — „Томано и русалка" се последватъ отъ увертюрата „Годива" и голѣмото творение „Буря" — за соли хоръ и оркестъръ — едно символическо сравнение между мощта на природнитѣ стихии и силата на човѣшките страсти. Чрезъ голѣмитѣ хорови композиции, Н. естествено преминава и къмъ операта, съ написването на първата „Звиковски рарашакъ" (1914). Освенъ изброенитѣ творби, Н. е писалъ още: две увертюри и една серенада за оркестъръ, единъ клавирквартетъ, два струнни квартета, една цигулкава соната, клавирна музика: 6 сонати, тоновата поема „Панъ" — въ 5 части, сюита „Екзотиконъ", „Чешки танци", „Младостъ" и „Сонатини", циклитѣ пѣсни: „Пролѣтъ", оперитѣ: „Кралцайнъ", „Яно цигуларьтъ" и „Фенерътъ", както и две балетни пантомими — интереснитѣ и много характерни „Детски пѣсни" (изпълнени за първи пътъ отъ Хр. Морфова, на която Н. посвещава и цикълъ